

Od: durbanski [webmaster@mkidn.gov.pl]
Wysłano: 13 kwietnia 2012 15:35
Do: Dariusz Urbański
Temat: Konsultacje społeczne projektu dyrektywy o dziełach osieroconych

odp.1: Uznając za niezbędne wypracowanie mechanizmu "odblokowania" praw do dzieł osieroconych PKPP Lewiatan pragnie przedłożyć odpowiedzi na pytania dotyczące projektu dyrektywy w sprawie niektórych dozwolonych możliwości wykorzystywania utworów osieroconych, które zostały postawione w ramach konsultacji prowadzonych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Należy podkreślić, że istniejący stan „zamrożenia” praw do utworów osieroconych i ich blokowanie stanowi barierę zarówno dla rozwoju kultury i przepływu informacji, ale także dla rozwoju przemysłu kreatywnego i budowy innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy.

Podstawowa uwaga dotycząca przedstawionego projektu Dyrektywy dotyczy zakresu podmiotowego i przedmiotowego regulacji. Domagamy się rozszerzenia zakresu podmiotowego Dyrektywy o przedsiębiorców a zakresu przedmiotowego o możliwość eksploatacji utworów osieroconych również dla celów komercyjnych.

W naszej ocenie zupełnie niezrozumiałe jest ograniczenie podmiotowe przepisów do podmiotów publicznych takich jak muzea, archiwa, biblioteki i quasi komercyjnych (szczególnie w polskich realiach) takich jak nadawcy publiczni. Agenda Cyfrowa dla Europy, jako jeden z celów stawia sobie optymalizację wykorzystania technologii informacyjnych na rzecz zwiększenia wzrostu gospodarczego, tworzenia nowych miejsc pracy oraz poprawy jakości życia mieszkańców Europy w ramach strategii „Europa 2020”. Proponowany akt prawny powinien być spójny z tymi założeniami i przyczyniać się do realizacji celów określonych w tym akcie. Wykluczenie przedsiębiorców z obrotu utworami osieroconymi stoi wbrew założeniom strategii. Ponadto, wydaje się, że osiągnięcie celów Agendy oraz zbudowanie nowoczesnej gospodarki w oparciu wyłącznie o instytucje publiczne będzie bardzo trudne, jeśli nie niemożliwe.

Warto dodać, że Komisja Europejska w Zaleceniach z dnia 27 października 2011 r. w sprawie digitalizacji i udostępniania w Internecie dorobku kulturowego oraz w sprawie ochrony zasobów cyfrowych (2011/711/UE) zaleca państwom członkowskim m.in. propagowanie partnerstwa pomiędzy instytucjami kulturalnymi a sektorem prywatnym w celu tworzenia nowych sposobów finansowania digitalizacji dorobku kulturowego. Te zalecenia pozostają aktualne wobec digitalizacji dzieł osieroconych i powinny znaleźć odbicie w projekcie definiującym niektóre dozwolone możliwości wykorzystywania utworów osieroconych.

Ad. Zakres podmiotowy

Uważamy, że zakres podmiotowy projektu Dyrektywy jest zbyt wąski i nie powinien być ograniczany do podmiotów publicznych, w tym nadawców publicznych. Z uwagi na powyżej wskazane cele Europejskiej Agendy Cyfrowej, takie ograniczenie podmiotowe powinno być zniesione. Tylko umożliwienie komercyjnej eksploatacji utworów pozwoli na ich szerokie udostępnienie i wykorzystanie, co przyczyni się do wzrostu gospodarczego, rozwoju przedsiębiorczości.

W związku z powyższym postulujemy by nie ograniczać kręgu podmiotów, które mogą eksploatować utwory osierocone oraz nie ograniczać celu eksploatacji do celów publicznych.

Ad. Zakres przedmiotowy

Z tych samych względów, które zostały wskazane wyżej przy ograniczeniu zniesienia ograniczeń zakresu podmiotowego projektu Dyrektyw domagamy się zniesienia ograniczenia przedmiotowego polegającego na możliwości korzystania z utworów osieroconych wyłącznie w celu realizacji misji publicznej podmiotów wskazanych w Dyrektywie (art. 6 ust. 2 Dyrektywy). Wraz ze zniesieniem ograniczeń podmiotowych

również to ograniczenie przedmiotowe powinno zostać zniesione.

Należy również zastanowić się nad rozszerzeniem zakresu dyrektywy na utwory, które nie zostały nigdy opublikowane ani nadane. Problematyczne i nieprecyzyjne wydaje się założenie projektodawców, iż korzystanie z tego rodzaju utworów osieroconych ma być możliwe tylko wówczas, jeśli w sposób racjonalny można założyć, iż uprawnieni by się temu nie sprzeciwili.

Względnie, gdyby powyższe propozycje dotyczące zniesienia ograniczeń podmiotowych i przedmiotowych Dyrektywy nie znalazły uznania postulujemy pozostawienie możliwości rozszerzenia podmiotowego i przedmiotowego przepisów Dyrektywy poszczególnym państwom członkowskim.

odp.2: Źródła podlegające sprawdzeniu w ramach "starannego poszukiwania" wydają się wystarczające, jednakże z uwagi na rekompensaty przewidziane dla podmiotów odnalezionych powinny być one możliwe rozszerzone zgodnie z propozycjami PE m.in. o "dobrą wiarę".

odp.4: Mechanizm korzystania z utworów osieroconych oparty o „dozwolony użytek” rozumiany, jako wyjątek od prawa do zwielokrotniania i udostępniania utworów i przedmiotów praw pokrewnych jest właściwy.

Proponowane rozwiązanie w zakresie zapłaty wynagrodzenia/rekompensaty za korzystanie z utworów osieroconych przed rozpoczęciem korzystania, jako rodzaju zabezpieczenia przed roszczeniami, uważamy za zbędne. Zabezpieczenie roszczeń i tworzenie ewentualnych rezerw na ten cel powinno być uwzględniane przez każdy podmiot według własnego uznania.

Powinny natomiast zostać przyjęte ogólne zasady dotyczące wysokości wynagrodzenia oraz sprawy wygaśnięcia roszczeń. Uznajemy za zasadne przyjęcie odniesienia do rynkowego wynagrodzenia za korzystanie z danego rodzaju utworu, które powinno być pomniejszone o koszty starannego poszukiwania uprawnionych. Ponadto dochodzenie roszczeń powinno być ograniczone jedynie do okresu maksymalnie 3 lat poprzedzających wystąpienie z takim roszczeniem, a nie za pełny okres, w którym utwór uznawany był za osierocony.

odp.5: Mechanizmy na szczeblu krajowym powinny być powiązane z projektowanym systemem „starannych poszukiwań” wprowadzanym na potrzeby dyrektywy. Podstawową kwestią, która może wpłynąć pozytywnie na masową digitalizację jest szerokie umożliwienie działania komercyjnych podmiotów.

Podobne stanowisko zresztą wydaje się wyrażać Komisja Europejska w Zaleceniach z dnia 27 października 2011 r. w sprawie digitalizacji i udostępniania w Internecie dorobku kulturowego oraz w sprawie ochrony zasobów cyfrowych (2011/711/UE). KE podkreśla, że istnieje ryzyko, że jeżeli państwa członkowskie nie zwiększą inwestycji w dziedzinie digitalizacji i wykorzystania kreatywnych treści, to korzyści kulturowe i gospodarcze wynikające z nadejścia ery cyfrowej nie pojawią się w Europie, tylko na innych kontynentach. Proces digitalizacji ma według KE opierać się na uznawanym za najefektywniejszy sposób jakim jest partnerstwo publiczno-prywatne. W załączniku nr 1 do Zaleceń „Partnerstwo Publiczno-Prywatne na rzecz digitalizacji” zostały opisane zasady, na jakich powinna opierać się współpraca pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym w zakresie digitalizacji dorobku kultury, w tym wymogi jakim powinny sprostać umowy o digitalizację. Taka współpraca zakłada również czasowe umożliwienie wykorzystywania zdigitalizowanego utworu przez partnera prywatnego.

odp.7: Jeszcze raz podkreślamy, że w opinii PKPP Lewiatan jedynie z udziałem sektora prywatnego możliwe jest optymalne i szerokie wykorzystanie dorobku zawartego w utworach osieroconych, co jednocześnie będzie prowadziło do pełnej realizacji celów wynikających z Europejskiej Agendy Cyfrowej.

Nazwa podmiotu/ instytucji/organizacji zgłaszającej uwagi: PKPP Lewiatan

Osoba odpowiedzialna do kontaktu: Krzysztof Kajda

Nr telefonu: 225599932

E-mail: kkajda@pkpplewiatan.pl